

УДК 316.3.001.008

В.І. АКСЬОНОВА (викладач кафедри іноземних мов)

Державна льотна академія України Національного авіаційного університету, Кіровоград

E-mail: kafedra09@i.ua

**ДЕТЕРМІНАНТИ ОПТИМІЗАЦІЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ГЛОБАЛІЗОВАНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

В статті дається аналіз детермінантів оптимізації міжкультурної комунікації в умовах сучасного глобалізованого процесу; відзначається, що соціально-філософське розуміння сучасного світу формується під впливом істотної трансформації міжкультурної комунікації, яка набуває значення парадигми розвитку глобального суспільства; детермінанти оптимізації міжкультурної комунікації пов'язані з осмисленням місця у ньому України, взаємодії багаточисленних локальних культур в українському культурному просторі.

Ключові слова: міжкультурна комунікація, глобалізація, детермінанти, соціокультурні трансформації, соціокультурний простір, глобальна культура, глобальна взаємодія, ефективна модель міжкультурної комунікації

Актуальність теми дослідження заключається в тому, що процес глобалізації переконливо свідчить, що формування культурної цілісності світу супроводжується виникненням нових, раніше невідомих проблем. Розширення міжкультурних контактів тягне кризи, деструктивні явища, трансформації світогляду, інноваційні пошуки у кожній культурі. Взаємодія культур породжує необхідність переоцінки міжкультурних контактів і власної культурної ідентичності на основі ідей міжкультурної толерантності, адекватного сприйняття культурних відмінностей, що виступають у даних обставинах необхідними передумовами ефективних взаємовідносин між культурами і взаєморозуміння між їх носіями. Як свідчать дослідження представників даних наук успішність взаємодії людини з іншим культурним середовищем частіше всього залежить від його знання особливостей культури партнерів по взаємодії, їх власних комунікативних здібностей, минулого практичного досвіду і навичок міжкультурного спілкування. В контексті процесів модернізації сучасного суспільства, глибокої трансформації сучасної культури і складними міжетнічними відносинами набула великого значення проблема взаєморозуміння і взаємодії між представниками різних культур, що потребує готовності до міжкультурної комунікації і здібності до міжкультурної компетентності.

Міжкультурна комунікація виступає як багатоаспектна і багатофункціональна система взаємодії представників різних культур – індивідів, груп, які реалізують свої інтереси, потреби, мотивації у різних сферах життєдіяльності. Ефективність взаємодії у міжкультурній комунікації залежить від адекватного знання, розуміння, інтерпретації і оперування концептами комунікації, що являють собою факти (чи процеси)

заміщення об'єктів соціальної реальності, символічні знаки і маркери соціального простору, створюючи відповідну концептосферу (систему концептів) комунікативного процесу. У рамках лінгвокультурології концепт відіграє роль базової одиниці комунікації. Зберігаючи спрямованість цього трактування, філософський дискурс надає особливого значення діалектичного зв'язку в контексті логічного конструкту, ціннісного заряду і образу, що викликає певний емоційний настрій. При такому підході концептосферу міжкультурної комунікації втягується у предметну сферу соціальної філософії, зачіпаючи такі сфери дослідження, як тенденції динаміки культури, основні механізми трансляції культури семіотику та аксіологію культури, проблеми індивідуальної і соціальної інкультурації методи кроскультурних досліджень. Міжкультурна комунікація виступає, з однієї сторони, взаємодією соціуму і культури у найтіснішому динамізмі культурних трансформацій під впливом відкритості державних кордонів і зростаючої глобалізації у всіх сферах суспільного життя.

Процеси актуалізації значно актуалізували також проблему міжкультурних відносин, зокрема розвиток теорій діалогу культур М.Бахтіна, В.Біблера, М.Бубера і створення концепцій діалогу культурних світів (Г.Померанц), діалогу цивілізацій (Г.Аванесова, Б.Єрасова), полілогу міжкультурних відносин (К.Разлогова). Під впливом концепцій міжкультурної комунікації західних вчених Е.Холла, К.Гірца В.Гудікунста, Г.Тріандіса, Г.Гофштеде у 90-і рр. у вітчизняній літературі відбулося стрімке зростання інтересу до дослідження різних проблем міжкультурної взаємодії і діалогу культур. Особливе значення у міжкультурному діалозі належить етнічним стереотипам, які направляють процес міжкультурної комунікації, а також визначають зміст соціокультурної компетентності особистості. Серед зарубіжних вчених дослідженню різних аспектів компетентності особистості присвятили свої роботи Дж.Алмонд, Г.Ауернхаймер, Дж.Равен, П.Роджерс, А.Бандура, Т.Гордон, А.Маслоу, Д.Хант. У науковій літературі дослідження різних видів компетентності здійснюється через посередництво особливого методологічного підходу, який отримав назву компетентнісного підходу. Тренінги, присвячені міжкультурній компетентності, свідчать, що відсутні механізми формування даного виду компетентності.

Соціально-філософське розуміння сучасного світу формується під впливом істотної трансформації міжкультурної комунікації, яка набуває значення парадигми розвитку глобального суспільства. Міжкультурна комунікація представляє собою інструмент впливу на культури, що контактують поміж собою, в сучасному мультикультурному і полі мовленнєвому світі. Її зміст, види і форми відновлюються у міру становлення інформаційного суспільства як світового феномена. Це особливо стає помітним там, де нові інформаційні технології знімають бар'єри простору і часу у контактах людей і перетворюють міжкультурну комунікацію у повсякденність людських індивідів і спільнот. При цьому

істотні зміни відбуваються у змісті і формах раніше освоєних людством типів міжкультурної комунікації, які вже не можуть розвиватися пол. Традиційним траєкторіям і набувають нові смисли, вступають у нові комбінації смислів.

Особливо актуальним і перспективним в дослідженні детермінантів оптимізації міжкультурної комунікації в умовах сучасного глобалізованого процесу являються питання, пов'язані з осмисленням місця у ньому України, взаємодії багаточисленних локальних культур в українському культурному просторі. У цьому заявку важливо не забувати, що філософське розуміння процесу міжкультурної комунікації формується з усвідомлення унікальності і самотності кожної культури. У зв'язку з цим особливо актуальним являється формування навиків міжкультурної комунікації, що дозволяє індивіду знайти іншій культурі не стільки те, що відрізняє представників різних культур один від одного, а стільки те, що зближає і поєднує їх. Це можливе тільки у тому випадку, коли комуніканти навчаються інтерпретувати все те, що відбувається у процесі міжкультурної комунікації з позицій іншої культури, співвідносити існуючі стереотипи з особистим досвідом і робити адекватні висновки, тобто осмислювати чужу реальність шляхом перегляду своїх поглядів і уявлень про іншу культуру. Життєво необхідним являється здатність знаходити вихід з конфліктних ситуацій у процесі міжкультурної комунікації. Виникнення таких ситуацій безпосередньо пов'язано з стереотипами, які у значній мірі визначають характер міжкультурної взаємодії. Життєво необхідним являється здатність знаходити вихід з конфліктних ситуацій у процесі міжкультурної комунікації. Виникнення подібних ситуацій пов'язано безпосередньо з стереотипами, які у значній мірі визначають характер міжкультурної взаємодії. Навички міжкультурної комунікації дають можливість людині орієнтуватися у єдиному, культурному просторі, яке характеризується взаємодією локальних культур з глобальною. Навички міжкультурної комунікації дають можливість людині правильно орієнтуватися у єдиному, культурному просторі, яке характеризується взаємодією локальних культур з глобальною. Можливості культурної міжкультурної комунікації все більше розширюються і мають багато (полі) шляхів, тому не випадково притягають увагу. Поряд з раніше існуючими і вже тими, які стали класичними засобами комунікації, виникли і розповсюджуються засоби масової комунікації, здатні втягнути в комунікативний процес велику аудиторію. Єдність і взаємопроникнення, спілкування і відокремлення, взаємодія і відштовхування, зв'язки і протиставлення – все це характеризує суперечливу єдність особливостей світового соціокультурного процесу, суперечливу єдність форм культурного буття, властивих людству вже з перших кроків його розвитку. Взаємодія культур - особливий вид безпосередніх відносин і зв'язків, які формуються, по меншій мірі, між двома культурами, а також тих впливів, взаємних змін, які з'являються у ході цих відносин. Вирішальне значення у процесах взаємодії набуває зміна станів, якостей, областей, діяльності, цінностей культур, що породжують

нові форми культурної активності, духовних орієнтирів і ознак образу життя людей під впливом імпульсів, які йдуть ззовні. Взаємодія культур включає аналіз проблем цілісності суспільства, механізму функціонування соціальних відносин, взаємодії природи і суспільства.

Соціокультурні трансформації, що протікають сьогодні в сучасному світі, у значній мірі детерміновані глобалізаційними процесами. Економічний детермінізм у дослідженні процесів глобалізації відсуває на задній план питання соціокультурної трансформації сучасного світу, посилюючи процеси комерціалізації культури, що приводить до розповсюдження адаптованої і у значній мірі ідеологічно орієнтованої інформації. Міжкультурна комунікація являється тим механізмом, який дозволяє здійснити сумісну діяльність по створенню загальних цінностей, нового сумісного пізнання і єдиного соціокультурного простору, у якому можуть розвиватися і взаємодіяти представники різних культур. Аналіз динаміки соціокультурних трансформацій свідчить про існування глобальної культури, що являється результатом процесу глобалізації сучасного світу, а характер міжкультурної комунікації дає можливість розглядати соціальний символізм як регулюючий механізм процесу глобалізації сучасного світу. Глобалізація, переломлюючись у кожному регіоні, потребує врахування соціокультурної специфіки кожного народу у сполученні з конкретно-історичними феноменами окремо взятих регіонів.

Геополітичні, комунікаційні і технологічні перетворення у суспільстві втягують у ці процеси як безпосереднє, так і опосередковане спілкування великої кількості людей. Суспільний розвиток, утиснення простору буття привело до росту трансформаційних процесів у матеріальному і культурному середовищі проживання людини. Це висунуло на передній план проблеми культури і направило дослідження процесу глобалізації інше русло. Враховуючи те, що глобалізація приводить до посилення міжкультурної взаємодії, центральним ядром досліджень стають культурні зв'язки і взаємовідносини, і визначальним у цьому форматі виявляється культурна глобальна взаємодія. У зв'язку з цим пріоритетне значення набуває міжкультурна комунікація у процесі послання глобалізації сучасного світу, так як міжкультурна комунікація дозволяє розкрити механізм процесу глобалізації соціокультурного простору, то необхідно врахувати наступні два аспекти.

По-перше, глобалізацію слід розглядати як об'єктивну реальність сучасного суспільного розвитку, про що свідчить і сам процес становлення глобалізму як форми суспільного явища. Розглядаючи глобалізацію з даної

точки зору слід відмітити, що процеси глобалізації приводять до зростання комунікативних можливостей, укріпленню прав людини, підвищення рівня життя, оздоровлення національних економік і зростання особистих доходів. Крім того, глобалізаційні процеси роблять більш умовними державні кордони, сприяють зростанню національної самосвідомості, що дозволяє пізнати позитивні моменти глобалізації.

По-друге, глобалізацію слід розглядати і як процес, при якому спостерігаються погіршення екологічної ситуації, поглиблення бідності, скорочення робочих місць, ще більше відставання бідних країн від розвинутих держав. Крім того, пониження ролі держави у сучасному світі, внаслідок зростання ТНК і прискореного формування системи глобальних соціальних відносин. Основна загроза глобалізації криється в уніфікації культур, процес глобалізації культури зводиться до споживання одного й того ж культурного продукту у світовому масштабі. Причиною цього являється стихійне, неконтрольоване залучення культурних цінностей. Розповсюдження однакових цінностей, культурних зразків по всьому світу, відкритість кордонів для культурного впливу і розширене культурне спілкування заставляють вчених звернути увагу на роль міжкультурної комунікації та детермінанти її оптимізації у процесі глобалізації сучасного світу. З однієї сторони, глобалізаційні процеси в культурі дозволяють народам більше спілкуватися поміж собою, що сприяє зближенню народів; а, з іншої, активне спілкування і залучення окремих елементів чужої культури до своєї, несе з собою загрози втрати культурної самобутності, втрати культурної автономії і привести до культурного об'єднання в цілому.

Простір глобальної культури потребує загальних кодів взаємодії, тобто мови, правил поведінки, норм, цінностей, всього того, що створює єдиний комунікаційний простір. Створення загальних кодів приводить до спрощення і генералізації реальності, що надає неправильне уявлення про дійсність. Адже мета глобалізації культури не в уніфікації і стандартизації, а в збереженні, розвитку і взаємозбагаченні культур кожного народу, за рахунок правильної політики, яка проводиться тією чи іншою державою. Саме тому сьогодні так важливо розробити нову модель культурної політики, що повинна проводитися з ЄС, не моделі асиміляції, а моделі міжкультурної політики, направленої на домінування національної, етнічної культури. Саме тому важливим являється розвиток особистості у контексті світової культури, формування вмінь представляти рідну культуру і країну в умовах міжкультурної комунікації, розвиток комунікативної культури особистості, взаємне збагачення культурними цінностями як фактора укріплення взаєморозуміння у процесі міжкультурної комунікації.

Аналізуючи процес глобалізації, слід відмітити, що одним з її проявів виступає інтенсивний розвиток взаємозв'язків локальних етнічних культур. Внаслідок цього взаємовідносини між народами і культурами стають все більш різноманітними і складними, що неминує породжує труднощі і суперечності у відносинах і потребує вироблення адекватних основ спілкування і взаєморозуміння. У цих умовах недостатньо глибокого знання мов партнерів по спілкуванню ефективно спілкування неможливе без знання культури, менталітету, особливостей національного характеру, образу життя, бачення світу, звичаїв, традицій. Основою формою міжкультурної взаємодії в умовах глобалізації являється діалог культур, соціокультурний аспект якого розкрито у творах Б.Ананьєва, М.Бахтіна, В.Біблера, П.Гуревича, М.Кагана, Ю.Габермаса. Згідно їх

Аксьонова В.І., 2012

світосприйняття, процес діалогу представляє собою взаємний обмін ідеями, уявленнями, концепціями, головна мета якого заключається в намірі зрозуміти партнера, залишаючись при цьому не його противником, але й опонентом. У своєму повсякденному житті практично кожна людина так чи інакше включена у діалог культур, але на особистісному рівні **діалог культур** виступає для неї як процес міжкультурної комунікації. Базуючись на цьому, слід стверджувати, що у процесі міжкультурної комунікації взаємодіючі сторони повинні виходити з усвідомлення залежності однієї культури від іншої, розуміння цінностей іншої культури. Це забезпечує взаєморозуміння, що базується на взаємоповазі, і не обмежується лише толерантністю і терпимістю. Усвідомлення і прийняття цих аспектів є основою успішної і позитивної міжкультурної взаємодії. На забуваючи про масштабну роль ЗМІ важливо використовувати їх для вироблення загальносвітових цінностей і пошуку оптимального співвідношення локальних і глобальних культур. Це буде сприяти зростанню розуміння в міжкультурній комунікації.

Проблема розуміння в міжкультурній комунікації напряму пов'язана з поєднанням кодів і концептів між взаємодіючими культурами. В основі цього лежить єдність концептів, фонових знань і уявлень, алюзій та інших культурно-мовленневих засобів. Об'єктом міжкультурної комунікації являється можливість здійснення ефективного спілкування у новому лінгво-культурному середовищі, а також вміння індивіда виразити власну ідентичність через посередництво чужої мови. Для успішного виконання цієї мети від іншомовного комуніканта слід модифікувати картину світу шляхом суміщення висхідного і знов створеного образу дійсності у рамках особистої ментальності. Найважливішою умовою для успішного проведення діалогу між представниками різних культур являється суміщення кодів і концептів між взаємодіючими культурами. Трансформація цими кодів виражається у формування деякого зв'язку між внутрішнім універсально-предметним кодом і новим зовнішнім кодом, яким особистість оволодіває для участі в міжкультурному діалозі, основою якого є мовленнєва творчість. Переклад та інтерпретація являються найважливішими засобами розуміння в м міжкультурній комунікації. Практика інтерпретації спирається на соціальну зумовленість референції. Відношення інтерпретації представляє собою основу, чи вид контекстуальності і навіть інтерконтекстуальності. Це означає, що світ даний, чи, точніше, заданий у певному контексті, у ситуації, у часі.

В міжкультурній компетентності толерантність виступає як принцип оптимізації міжкультурних відносин, як необхідна умова вирішення міжкультурних суперечностей. Вона передбачає взаємну поступливість, постійну готовність до діалогу, рівність взаємодіючих сторін, визнання іншої думки, унікальності і цінності іншої особистості. Саме на цій основі створюється атмосфера довіри, рівності і терпимості, які забезпечують ефективну міжкультурну комунікацію. Толерантність як елемент

міжкультурної компетентності на практиці виступає як відсутність негативного відношення до іншої культури, наявність позитивного образу іншої культури при збереженні позитивного сприйняття власної культури. Головною метою міжкультурного навчання являється формування у індивіда здатності до успішної міжкультурної комунікації. Дана здатність виникає лише тоді, коли різні аспекти міжкультурного навчання наповнюються культурно-специфічним змістом, що відображає належність особистості до певного етносу, регіону проживання, суспільства в цілому. Звідси змістовно процес навчання зводиться до того, щоб формувати мотиви, направлені на розширення міжкультурного досвіду, що відображає відмінності культурних цінностей, що виховує поважне відношення до цих відмінностей; формувати когнітивну основу міжкультурної компетентності, що включає у себе здатність усвідомлювати загальне і специфічне у культурних картинах світу різних народів через посередництво порівняння, осмислення і прийняття культурних відмінностей; формувати зразки поведінки на основі адекватного використання вербальних і невербальних засобів комунікації; організувати процес навчання на основі крос-культурного аналізу, тренінгових технологій навчання, емоційно-мовленнєвої сенситивності, рефлексії значущих міжкультурних комунікативних ситуацій. У зв'язку з тим, що сучасні соціокультурні процеси створюють нові можливості, види і форми спілкування для представників різних культур, головною умовою ефективності яких являється взаєморозуміння, діалогова взаємодія, толерантне відношення до культури партнерів по комунікації, то все це потребує **підвищення ефективності детермінантів розвитку міжкультурної комунікації**, необхідної для сумісної комунікації і співпраці з носіями інших культур. Міжкультурна комунікація у якості найважливішої індивідуальної і групової характеристики формується з двох джерел, що мають глобальний і локальний масштаби: 1) інтенсивного розповсюдження і поглиблення тотального явища міжкультуралізму; 2) прискореного становлення і розвитку міжкультурної комунікації. Перше джерело є ідеологічним – воно формує змістовний ряд міжкультурної компетентності; друге джерело слід назвати технологічним - воно формує інструментальний ряд міжкультурної комунікації. Синергійний потік ідеології мультикультуралізму і технології міжкультурної комунікації створює стихійні (хаотичні) основи для формування у людської спільноти міжкультурної компетентності, проте цілеспрямовано упорядкувати цей процес, що володіє властивостями флуктуації, можливо лише наданням йому аттрактивних властивостей. Вирішальною ідеолого-технологічною передумовою для перетворення хаосу несвідомого у порядок свідомого на рівнях індивіда, етнокультурної групи, етнічної спільноти, світової спільноти являється узгоджена на загальнолюдських концептах буття глобальна і локальна державна культурна проклітика, яка формується на основі рівності комунікативних можливостей всіх акторів міжкультурного спілкування, а також недійної їх освіченості і комп'ютерної грамотності. Існує стійкий взаємозв'язок і

взаємозалежність між станом міжкультурної компетентності і загальною структурою якостей її суб'єктів, постільки, з однієї сторони, підвищення міжкультурної компетентності сприяє посиленню інтересу кожного суб'єкта до культури партнерів і до своєї власної культури, а, з іншої – пізнання обох культур сприяє формуванню і розвитку її міжкультурної компетентності в умовах глобалізації культури.

В цих умовах **міжкультурна комунікація (компетентність)** виконує задачу не тільки обміну інформацією у процесі взаємодії людей, що являються носіями відмінних одна від одної цінностей і типів поведінки, але вона також детермінує і формує міжкультурну толерантність партнерів з комунікації, адаптуючи тим самим представників різних етнічних і національних культур одна до одної і до мультикультурності єдиного глобалізованого світу. Міжкультурна комунікація представляє собою одну з форм відтворення, збереження, розвитку і трансляції культури кожного етносу у свідомості і поведінці її окремих представників, а також у єдиному фонді загальнолюдських цінностей світової культури. Міжкультурна комунікація як соціокультурне явище сприяє взаємопроникненню культур і відкритості їх одна до одної, що виступає умовою взаємодії представників різних культур у глобалізованому мультикультурному просторі світової спільноти.

Об'єктивною основою для формування та існування міжкультурної компетентності являються етнокультурні відмінності та подібність народів, які визначаються ландшафтом і кліматом, умовами їх проживання у різних країнах, різним положенням у структурі суспільства, типом релігії, образу життя та іншими причинами. Практика формування міжкультурної компетентності у тій чи іншій мірі пов'язана з подоланням етнокультурних стереотипів, які являються соціокультурними бар'єрами міжкультурного діалогу, істотно обмежуючого ефективність міжкультурної комунікації. Тому ефективність міжкультурного діалогу досягається, зокрема, за рахунок подолання відповідних стереотипів шляхом залучення і використання однією культурою артефактів іншої. У результаті міжкультурна компетентність стає тією властивістю особистості і товариства, яке дозволяє партнерам по міжкультурній комунікації здійснювати сумісну діяльність, створювати загальні культурні цінності, формувати єдиний соціокультурний простір, у якому можуть взаємодіяти представники різних культур і етносів.

Детермінантами оптимізації міжкультурної комунікації в умовах сучасного глобального процесу можуть бути:

- знайомство з передовими розробками теорій міжкультурної комунікації зарубіжних і вітчизняних вчених, що дає можливість провести аналіз, отримати валідну інформацію, відібрати оптимальні способи вирішення конфліктних ситуацій, щоб приймати адекватні рішення; розповсюдження і утвердження прогресивних ідей в суспільній свідомості і думці; проведення різноманітних тренінгів з міжкультурної комунікації як засобу навчання міжкультурних компетентностей;

- визнаючи, що сучасне українське суспільство переживає у теперішній час непростий процес інтегрування у світову спільноту, слід визнати, що необхідною умовою цього інтегрування стає відповідність міжнародним стандартам професіоналізму, будь-то професіоналізм у сфері економічних, ділових, міжособистісних чи міжкультурних відносин. Комунікативна компетентність стає важливим засобом формування цього професіоналізму і способом перетворення наших соціальних реальностей;

- детермінантами оптимізації міжкультурної комунікації на сучасному етапі політичного, економічного і соціального оновлення України, як невід'ємної складової світової спільноти, являється ефективна трансформація усіх сфер життя. Ця необхідність, зумовлена глобальними інтеграційними процесами, зокрема євроінтеграцією, що вимагає постійних змін для прискорення всебічного гармонійного розвитку наших громадян;

- для глибинних трансформацій в Україні необхідне всебічне вивчення соціально-політичних, економічних і культурних надбань країн Європи і світу і розумної імплементації останніх до українського суспільства. Нагальною проблемою в Україні залишається модифікація суспільної свідомості, подолання застарілих стандартів і стереотипів, а також розуміння та впровадження модернізаційних трансформацій та приєднання до глобального інформаційного суспільства.

- одним з пріоритетів України має бути створення і рекламування її позитивного іміджу на міжнародній арені відповідно до викликів глобалізації. Імідж України як прогресивної держави може стати потужним консолідатором українського народу.

Висновки

У результаті ряду об'єктивних причин Україна не в змозі не тільки здійснити будь-який вплив на глобальні процеси, але й протистояти їх негативному впливу. Внаслідок цього, в Україні спостерігається процес зниження рівня функціональної цілісності соціокультурного комплексу, у зв'язку з чим необхідно прослідкувати динаміку розвитку міжкультурних зв'язків народів України; виявити взаємозумовленість деструктивних і конструктивних тенденцій у періоди глибоких соціокультурних перетворень в сучасному українському суспільстві; виявити міру впливу глобалізаційного процесу на зближення культур; виявити найбільш ефективну модель міжкультурної комунікації, яка може бути допустимою для різних культур з врахуванням сучасних економічних, політичних і соціальних умов. Таким чином, реалії останніх років свідчать про необхідність осмислення ролі міжкультурної комунікації у процесі осмислення глобальної культури як такої.

Перспективи подальших наукових досліджень

аналіз соціокультурних трансформацій українського суспільства, зумовлених впливом глобальних процесів; аналіз конкретних ситуацій міжкультурної комунікації; розробка методології пізнання глобальної культури; створення дослідницьких центрів з питань міжкультурної комунікації і глобалізації; розробка концепції мовної політики України,

направленої на взаємодію культур; визначення стратегії стійкого розвитку сучасного українського суспільства, орієнтованої на оптимальні для країни напрямки, форми, темпи включення у процес глобалізації; створення міжнародної системи безпеки на основі регіонального і глобального балансу сил; формулювання і прийняття на офіційному рівні документу, у якому була б відображена легітимна програма глобалізації України.

Список літератури

1. Аксьонова В.І. Методологічні засади міжкультурної комунікації в контексті сучасного інформаційного суспільства / В.І.Аксьонова // Гілея:науковий вісник: [зб. наук. пр.] - К.: Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2011.- Вип. №49.

2. Аксьонова В.І. Формування комунікативної культури особистості в умовах глобалізації та інформаційного суспільства/ В.І.Аксьонова //Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Серія: Філософські науки. - К.: КУТЕП, 2011. Випуск 10.- С.239-258.

3. Аксьонова В.І. Наукові підходи до вивчення феномена міжкультурної комунікації в контексті розвитку глобального комунікативного суспільства В.І.Аксьонова //Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Серія: Філософські науки. - К.: КУТЕП, 2012. Випуск 12.- С.202-220.

4.Аксьонова В.І. Міжкультурна комунікація як атрибут соціокультурної життєдіяльності суспільства // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук.пр.]. - Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2011.- Вип.45.- С.128-141.

5. Аксьонова В.І. Інформаційний простір постмодерну в умовах інформаційної єдності людства / В.І. Аксьонова // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук.пр.]. - Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2011.- Вип.46.- С.33-46.

6. Аксьонова В.І. Міжкультурна комунікація як процес глобалізованого соціуму / В.І.Аксьонова // Гілея: науковий вісник: [зб. наук. пр.] - К.: Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2012.- Вип. №60.

7. Аксьонова В.І. Формування комунікативної особистості в умовах глобалізації суспільства / В.І. Аксьонова // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [збірник наукових праць]. - Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2012.- Вип.49.- С. 63-77.

8.Аксьонова В.І. Детермінанти оптимізації міжкультурної комунікації в умова сучасного глобалізованого соціуму / В.І. Аксьонова // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [збірник наукових праць]. - Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2012.- Вип.50

9. Аксьонова В.І. Міжкультурна комунікація в умовах сучасного діалогу культур/ В.І.Аксьонова // Соціальні технології: актуальні проблеми теорії і практики: [зб. наук. пр.]; Класич. приват.ун-т. - Запоріжжя: Вид-во КПУ, 2011.- Вип. 50.-С.135-145.

10. Аксьонова В.І. Онтологічні та аксіологічні засади міжкультурної комунікації в умовах формування і розвитку інформаційного суспільства/ В.І.Аксьонова // Соціальні технології: актуальні проблеми теорії і практики: [зб. наук. пр.]; Класич. приват.ун-т. - Запоріжжя: Вид-во КПУ, 2011.- Вип. 51.

11. Аксьонова В.І. Соціокультурна комунікація як системоутворюючий фактор сучасної інформаційної культури: теоретико-методологічний контекст/ В.І.Аксьонова // Соціальні технології: актуальні проблеми теорії і практики: [зб. наук. пр.]; Класич. приват.ун-т. - Запоріжжя: Вид-во КПУ, 2011.- Вип. 54.

В.И.АКСЕНОВА

Государственная летная академия Украины Национального авиационного университета, Кировоград, Украина

E-mail: kafedra09@i.ua

**ДЕТЕРМИНАНТЫ ОПТИМИЗАЦИИ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ
КОММУНИКАЦИИ В УСЛОВИЯХ СОВРЕМЕННОГО
ГЛОБАЛИЗИРОВАННОГО ОБЩЕСТВА**

В статье дается анализ детерминантов оптимизации межкультурной коммуникации в условиях современного глобализированного процесса; отмечается, что социально-философское понимание современного мира формируется под влиянием существенной трансформации межкультурной коммуникации, которая приобретает значение парадигмы развития глобального общества; детерминанты оптимизации межкультурной коммуникации связаны с осмыслением места в нем Украины, взаимодействия многочисленных локальных культур в украинском культурном пространстве.

Ключевые слова: межкультурная коммуникация, глобализация, детерминанты, социокультурные трансформации, социокультурное пространство, глобальная культура, глобальное взаимодействие, эффективная модель межкультурной коммуникации

V.AKSYONOVA

Kirovograd flying academy of the National aviation university, Kirovograd,Ukraine

E-mail: kafedra09@i.ua

**THE DETERMINANTS OF OPTIMIZATION OF INTERCULTURAL
COMMUNICATION IN THE CONDITIONS OF THE MODERN GLOBAL SOCIETY**

In the article is given the analysis of the determinants of the optimization of intercultural communication in the conditions of modern global process; it is marked that the social philosophical comprehension of modern world is formed bu the influence of essential transformation of intercultural communication which is acquired significances of paradigm of development of global society; the determinants of optimization of intercultural communication are connected with the comprehension of position of Ukraine and the cooperation of numerous local cultures in the Ukrainian cultural space.

Key words: intercultural communication, globalization, determinants, social cultural transformations, social cultural space, global culture, global cooperation, the effective model of intercultural communication.

Стаття надійшла до редколегії 14.06.12

Прийнята до друку 19.06.12